

BISERICA ȘI ȘCOALA.

Foaie bisericească școlastică, literară și economică.

Apare odată în săptămână: **DUMINECA.**

PREȚUL ABONAMENTULUI.

Pentru Austro-Ungaria:
Pe un an 10 cor. — pe 1/2 an 5 cor.
Pentru România și străinătate:
Pe un an 14 fr.: pe jumătate an 7 fr.

PREȚUL INSERTIUNILOR :

Pentru publicațiunile de trei ori ce conțin
cam 150 cuvinte 6 cor.; până la 200 cuvinte
8 cor.; și mai sus 10 cor. v. a.

Correspondențele să se adreseze Redacțiunii

„BISERICA ȘI ȘCOALA“

Ear banii de prenumerațiune la
TIPOGRAFIA DIECESANĂ în ARAD.

1903.

Suntem la sfârșitul unui an; încheiăm anul 1902 dela nașterea Mântuitorului, un an, care a fost unul din cei mai grei pentru noi, pentru viața bisericii și în special a diecesei noastre.

În decursul anului ce expiră a trecut la cele eterne Episcopul de pie memorie *Iosif Goldiș*, lăsând turma sa fără păstor, într'o vreme din cele mai grele, în împrejurări critice pentru sfânta noastră biserică.

Duhul răutății, al necredinței, sălășluit în mijlocul omenirii și degenerarea morală — intelectuală, — drum de atac și-au deschis, contra eternului zid al credinței creștine; și din ce în ce mai fără sfială, cu îndrăsneală din ce în ce potențată, forțează întăriturile noastre...

Zavistia și ura, de-asemenea, sălaș și-au găsit și cuiburi și-au făcut — în multe locuri, unde iubire, devotament și lăpădare de sine, cer perceputele nemuritoare, — înlesnind astfel atacurile vrăjmașilor declarați ai bisericii.

Și se apropie un an decând eparchia noastră e într'un continuu sbucium.

Lung e șirul patimilor, și a le înșira, inimei este durere; dar nu a le înșira ne este gândul, ci peste dînsele a trece ca peste visuri urite, pentru a deschide ochii mari, într'o lumină nouă, binefăcătoare — a anului nou.

Să nu încetăm a ne ruga lui Dumnezeu, ci mai virtos în zilele grele spre El să ne ridicăm rugăciunile, dela El așteptând mângăere și binecuvântare, în mijlocul siliuțelor spre bine și a suferințelor grele.

Neîncetat rugăciunile noastre să se îndrepte spre Tatăl cel ceresc, care în mâinile sale poartă destinele și care cu nepătrunsă înțelepciune conduce întocmirile pământești.

Dar pentru a ne învrednici de grația divină, datori suntem a ne împlini, fiecare la rîndul său, datorințele față de Dumnezeu și față de instituțiunile și sfințele așezăminte ale bisericii și neamului nostru; căci numai așa se va realiza progresul an de an pas cu pas numai așa ne vom dovedi vrednici de o viață mai bună, de o soarte mai fericită și de mântuire.

Întrând în anul 1903, o capitală problemă a vieții noastre bisericești va trece cu noi, ne-resolvată, așteptându-și resolvarea dela noul an; aceasta este: alegerea din nou de Episcop, pentru veduvita și mult încercata noastră diecesă!

Mare este problema aceasta; mare este greutatea ce așteaptă pe viitorul nostru Părinte; dar mai mare este dorul și trebuința poporului, de-ași vedea șieși cap, stăpân. Căci, când turma e fără păstor, se împrăstie și se răpește, cade, pradă și se risipește...

Cuvântul evanghelic vecinic să fie viu și virtuțile creștine să încălzească inimile tuturor, — căci atunci afla-vom în noul an pacea și liniștea mângăerea și mulțumirea, după faptele noastre.

Faptele bune și înțelepte, binecuvântate sunt de Dumnezeu!

„Căsătorii de probă“.

Di profesor Dr. Siegescu sub acest titlu a scris un interesant studiu în revista »Luceafărul«. Cititorii nostri îl cunosc, căci l'am reprodus și noi.

Părintele V. Magdu din Ecica a luat cuvântul asupra chestiei, reducând importanța și intensitatea aceluși simptom de degenerare morală, afirmative încetățenit și la poporul nostru din Țara-Hațegului și în unele părți ale Banatului. Expunerile părintelui Magdu mult ne-au mulțumit și ne-au liniștit, după-ce dl Siegiescu ne alarmase.

Peste această parte a chestiunii am trecut deci.

Socotesc însă, că nu e lipsit de interes, ca să cercetăm originile aceluși urit obicei, ale aceluși cumplit păcat.

Dl Siegiescu spune, în trecut, că acel fel de conviețuire ar putea să-și aibă originile în vremea dominațiunii turcești. . .

Nu găsesc nici un motiv pentru o astfel de ipoteză. Este însă cu mult mai ușor să-i dăm de urmă, căutând cazuri analoge.

Să căutăm!

În viața poporului rusesc tot se mai ține instituțiunea patriarhală în familie.

Un tată își însoară ficiorii. Aceștia cu soțiile și cu copiii lor se țin strâns de familie; și după ajungerea majoratului rămân cu desăvârșire supuși capului familiei, autorității aceluia, formând cu toții o familie, la ordinele tatălui, sau chiar și moșului uneori, cu un cuvânt, fiind la ordinele celui mai bătrân din familie.

Căsătoria feciorilor se face la vârsta de 12—15 ani. Soția o alege capul familiei; și această soție de obicei este mai în vîrstă decât fiitorul ei bărbat, este în plenitudinea dezvoltării. Dar nu pentru sine se căsătorește junele, ci — pentru tatăl seu, ca apoi la vârsta bărbăției să se găsească lângă o femeie ofilită și căsătorindu-și la rîndul său feciorii, să urmeze întocmai ca și tatăl seu. . .

E revoltător acest soi de viață. Și când te gîndești, că în aceasta formă trăiesc milioane de »pravoslavnicî«!

(Mi-s'au comunicat aceste detalii de amicul meu Z. C. Arbure, autorul lucrării: »Basarabia în veacul XIX«. Carte premiata de Academia-Română).

Să mergem mai departe.

Ioan Nenișescu în lucrarea sa premiata de Academia Română: »Românii în Turcia«, ne povestește, că în călătoriile sale prin Macedonia, printre Bulgari, a întîlnit o pereche de oameni în drum: Un »flăcăiandru« călare pe măgar și o femeie în vîrstă, ducînd măgarul de căpăstru.

Se adresează flăcăului, spunîndu-i să lase pe »mumă-sa« călare și să meargă el pe jos. . .

Dar' nu-'i era mamă, ci nevastă!

Obiceiul e analog la Bulgari, cu cel al Rușilor.

Ce urmează de aici? E incontestabilă originea slavă a uritului și primejdiosului obicei al căsătoriei nevîrsnicilor.

Dacă în țeara noastră, nu numai la Români, cum judicios observă părintele Magdu, »căsătoriile de probă« se presintă în forma de legătură între doi minori, fără îndoială, avem a face cu o îmblînzire — dacă putem întrebuița acest cuvânt — a barbarului obicei, moștenit sau transplantat dela Slavi și care tot se mai menține, ca o reminiscență alterată.

Faptul ca astăzi se găsesc sporadic »căsătorii de probă«, ne dovedește că obiceiul se perde; ar fi însă totodată de dorit — și aici sunt chemați a lucra și a influența în întăiul rînd luminătorii dela sate — ca o pacoste trecută să nu fie înlocuită prin alt flagel, cum este concubinatul, pocăitismul și interconfesionalitatea. . .

Fără îndoială, autorității de stat, executivei aceleia de asemenea îi revine un important rol, o mare îndatorire, căci vorba e în definitiv și de »salus Reipublice.«

S. Secula.

Preoții și teatrul.

Este grea lupta pe care o are astăzi biserica cu inimizii săi. Este grea pe de o parte, pentru că inimizii ei sunt foarte mulți, ear' pe de altă parte, pentru că armele ce le întrebuițează ei în contra bisericii sunt multe și foarte variate

Nu se mulțumesc numai cu aceea, că atacă credința sf. Scripturi, codicele ce cuprinde, principiile și adevărurile ei; nu se mulțumesc numai cu aceea, că chiamă natura cu legile și cursul ei în ajutor spre a-i răsturna principiile ei fundamentale; nu se mulțumesc cu aceea, că sucesc adevărurile istorice în tot felul, spre a făuri și pe calea aceasta o armă în contra bisericii; nu se mulțumesc cu toate acestea; ci spre a discredită biserica cât se poate mai tare în ochii lumii, se silesc a o aduce în contrast cu instituțiunile cele mai plăcute ale timpului nostru, ca astfel să înstrăineze inimile oamenilor dela ea. Aceasta o fac inimizii atunci, când se încearcă a arăta, ce pozițiune inimiză ia biserica față cu teatrul, care este astăzi o instituțiune din cele mai plăcute, și care joacă astăzi un rol în viața popoarelor, ca nici odată înainte. Ei știu bine, câte inimi se înstrăinează dela biserică, dacă în ele a străbătut odată convingerea, că biserica ar fi inimiză și ar combate din principiu, o instituțiune ca teatrul, care a străbătut atît de adînc în inima popoarelor.

Căci pușini, tare pușini vor fi aceia, cari să cunoasă cestiunea aceasta atît de însemnată, precum se cuvine, cari să fie dumeriți cu chemarea și idea teatrului și cu principiile morale ale

bisericii, și combinându-le pe amândouă la un loc să-și poată face o idee corectă despre pozițiunea, pe care biserica din punct de vedere moral și cultural trebuie să o ia față cu el.

Și cât sunt de mulți și prin publicul nostru, cari nu sunt lămuriți cu cestiunea aceasta.

De aceea, fie-mi permis, a o atinge pe scurt și a o lucida în câtva, pentru-ca să se poată vedea, că pozițiunea, ce a luat și o ia biserica față cu teatrul, nu este decât cea dictată de principiile etice cele adevărate, pe care trebuie să o ia ori-ce om, înaintea căruia ori-ce instituțiune culturală, numai întru atâta poate să aibă valoare întru cât aceea urmărește un scop moral, pe care dacă îl perde din vedere, atunci toată valoarea ei culturală este nimicită.

Nici un cugetător nu a negat, că teatrul numai întru atâta și până atunci este și merită numele de instituțiune culturală, întru cât urmărește scopul acela frumos de a însufleți pe oameni pentru tot ce este nobil și bun. Când din contră abătându-se dela scopul acesta, degenează în o gădilire a sensualității sau în apoteoza unor principii periculoase moralității, atunci el a încetat de a mai fi o instituțiune culturală, și prin aceasta și-a pierdut și dreptul de a mai exista.

Și în adevăr! până când el urmărește scopuri morale, până atunci este mai pe sus de orice îndoială, o instituțiune culturală de cea mai mare însemnătate.

Lucrurile cetite, fie ele ori și cât de bine scrie, nu străbat și nu mișcă inima omului așa tare și așa de adânc ca cele văzute. Fie narațiunile și istoriile morale ori și cât de plastic descrie, efectul lor nici odată nu se poate asemăna cu al lucrurilor văzute. Din cauza aceasta, spiritul omenesc a venit la idea, ca să facă, ca cea ce este bun și frumos să intre în sufletul omului, prin aceea, că le vede cu ochii proprii.

Pe calea aceasta s'a născut teatrul.

Nu litera moartă este ceea-ce vorbește omului în teatru, ci vieța omenească întregă, omul întreg cu toate părțile lui cele bune și cele rele, este aceea ce vede omul cu ochii săi proprii.

Pe lângă calitatea aceasta atât de însemnată, teatrul mai are încă și o altă calitate, care-l face o instituțiune culturală — de cea mai mare însemnătate. Aceasta e că prin el se poate institui ori-ce instrucțiune morală, din natura ei este un lucru greoiu și ostentor. De ar fi cineva ori și cât de entusiasmă pentru instrucțiunea morală, dacă aceea i-se predă în o formă oare-care sarbedă, atunci aceea mai curând sau mai târziu ar deveni mai îngreunătoare sau ostentitoare. Nu tot așa stă lucrul, dacă instrucțiunea morală îmbracă forma teatrală. Prin forma teatrală, toată instrucțiunea capătă vieța și putere pătrunzătoare;

ceea-ce mai înainte era greoiu îngreunător și ostentor, devine plăcut și desfătător: ceea-ce mai înainte a fost o sarcină, acum devine plăcere și desfătare, și prin aceasta scopul instrucțiunii morale se ajunge cu mai mare siguranță.

În teatru învață omul, desfătându-se; în teatru se instruiază omul, plin de plăcere; în teatru, ca nici în o altă instituțiune omenească este întrupat principiul anticilor: *miscere utile cum dulci*.

Din cauza aceasta efectele teatrului au fost tot-deauna mari și puterea lui impunătoare.

Enciclopedistul frances Rousseau, care a răfăcit în multe privințe, cunoscând natura și puterea cea mare a teatrului, a caracterizat odată această putere, în un răspuns destul de nimerit:

Când regatul Poloniei, în urma înțirigilor interne era aproape de peire, atunci mai mulți bărbați poloni cu influență au călătorit la Rousseau în Franța, ca să ceară consiliu dela el, ca dela un profund cunoscător al inimei omenești, că ce ar fi de făcut în Polonia în niște împregiurări atât de triste. Pe atunci mai în întreaga Polonie, prin clasele conducătoare, perise mai de tot iubirea cea adevărată de patrie și caracterele degenerase atât, că intrigile străinilor, spre ruina Poloniei, aflau în sînul ei pământul cel mai potrivit și mai fructifer. Cei mai nobili, dintre nobilii Poloniei, erau gata la ori-ce sacrificiu, spre a mântui țeara.

Din cauza aceasta aleargă la Rousseau, ca să-î ceară sfat.

Atunci Rousseau ca un profund cunoscător al puterii magice, ce o poate esercita teatrul asupra caracterelor și ideilor oamenilor, le răspunse: »Faceți ca eroii și caracterele cele mari ale istoriei voastre naționale să învie încă-odată din mormânt pe scena teatrului, și atunci nu vă temeți, patria voastră e salvată.

Față cu o putere culturală și morală atât de impunătoare, cum este teatrul, pe dreptul se întreabă omul, ce pozițiune a luat biserica?

La acestea răspundem, că biserica n'a condamnat teatrul, întru cât el este o instituțiune dintre cele mai frumoase culturale și morale. Nu, aceasta nu o a făcut biserica cu teatrul conștiu de chemarea lui. Ci dacă biserica a procedat când-va în contra teatrului, atunci aceasta o a făcut din motive, pe cari ori-ce om iubitor de progresul moral al omenirii trebuie să le aprobe.

Pe cât timp omul se află în trup este supus greșelilor. Și ceea-ce se întâmplă cu omul se întâmplă și cu ori-ce instituțiune, fie aceea cât de frumoasă, ea poate să degeneze. Așa este natura omenească, cea slăbită prin păcatul strămoșesc, că ea abuzează și de lucrurile cele mai bune și mai frumoase.

Căci unde este instituțiunea aceea în istoria omenirii, de ar fi fost ea ori cât de bună și de frumoasă, de care să nu fi abusat oamenii mai mult sau mai puțin, și să nu o fi întrebuitat spre scopuri chiar contrare naturei ei.

Din cauza aceasta Dumnezeu prevăzând, că chiar și cu biserica sa, cu instituțiunea cea mai înaltă de pe pământ, căzând în mâinile oamenilor lăsați de sine, se poate întâmpla așa ceva, a și promis bisericii ajutorul sf. Duh. Ca nu cumva biserica să degenereze și ea în mâinile oamenilor și să se abată dela scopul seu.

Intre instituțiunile omenești însă, nici una nu este atât de aplicată la abuz și degenerare, ca teatrul. Aceasta chiar pentru cuvântul, că instruește pe om umplându-l de plăcere și de desfătare. Și apoi este știut, că omul de nimic nu abuzează așa ușor ca de ceea-ce este plăcut și desfătător. De aici a urmat apoi, că în adevăr nici o instituțiune nu a degenerat așa de tare ca teatrul.

Câte cazuri nu ne arată istoria, când teatrul în loc de a fi școală a moralității, a devenit o școală a desfrîului și a sensualității celei mai rafinate. Aceasta s'a întâmplat cu deosebire în secolele cele dintâiu ale erei creștine, în secolele acelea când creștinismul începuse a prinde rădăcini adânci în inimile popoarelor. Ce era atunci teatrul la Romani? Era oare el pe atunci școală cea frumoasă a moralității? Nu! Ci ce și cum ar fi vroit a arăta, cât de sêlbatec poate să fie omul și în instituțiunile cele mai frumoase; teatrul degenerase la Romani în desfătarea, de a privi vîrsarea sîngelui omenească...

Este destul să ne aducem aminte de amfiteatrele Romanilor și de luptele gladiatorilor în Circ, pentru-ca să-și poată face ori-cine idee, de ce abuz înfricoșat este capabil teatrul.

Roma însă curând după aceea a căzut, și resturile culturai antice cu toate părțile cele rele și-au luat refugiu la Constantinopol. Aci degenerarea teatrului roman a îmbrăcat un colorit grecesc, încă și mai disgustător și mai respingător decât la Romani. Grecul din Constantinopol nu mai afla desfătare în vîrsare de sînge; ci aducea în teatru scenele cele mai obscene, cele mai sensuale. Cuibul unor asemenea petreceri sensuale a devenit teatrul în Bizant, după-ce centrul culturai antice s'a strămutat din Roma în Constantinopol.

(Va urma.)

Craii de la Răsărit.

De G. Coșbuc.

Zilele trecute am deschis evangelia lui Mateiu și am frunzărit pe ici pe colo prin ea. M'am mirat de un lucru. În cap. II al acestei

evangeliei se zice: »Ear' dacă s'a născut Iisus în Betleemul Iudeii, în zilele lui Irod, eacă magii de la Răsărit au venit la Ierusalim, zicînd...«

Noi știm astăzi că au fost trei magi sau trei crai, și știm și cum s'au numit și ce-a adus ca ca dar fie-care. Dar' Mateiu nu spune nici câți au fost, nici ce nume aveau, nici care ce fel de dar a adus. Atâta se spune (vers. 11), că i-au dat lui Iisus aur, tămâie și smirnă.

Poate spun ceilalți evangeliști. Caut la Marcu. Nimic. Marcu nici nu pomeneste de magi; el începe evangelia sa cu Ioan din pustie și cu ispitirea lui Iisus. La Luca nici atât. Ioan începe tot ca Marcu, ear' de craii de la răsărit nu e nici vorbă.

Va să zică trei evangeliști nu vorbesc nimic despre magi; singur Mateiu îi pomeneste. Dar' atunci de unde știm noi numele acelor magi? De unde a răsărit Melchior, Gaspar și Baltazar? Cine i-a botezat așa, căci evangelia îi lasă fără nume? Și de ce au fost trei?

Bine, darurile au fost de trei feliuri. Bănuiesc că după numărul darurilor creștinii au ajuns la concluziunea că au fost trei înțelepți. Ei iacă, alta acum. Mateiu ne spune, că au fost înțelepți sau magi, de unde ne-am pomenit noi cu vorba că au fost regi?

M'ași fi putut mulțami și eu ca mulți creștini, cu știința și cu credința că au fost trei, că au fost regi, că i-a chemat așa și așa. Dar' îmi era să știu anume cum au ajuns creștinii la acest lucru.

Acum din câte am cetit m'am ales cu următoarele:

Nu se știe dacă au fost trei, dar' s'a primit așa de creștini. Causa de căpetenie că s'au primit de creștini trei regi și nu înțelepți cum spune curat evangelistul, este versul 10 din Psalmul 72 care zice: »Și regele din Tarsis și din insule îi va aduce lui dar.« Eată trei regi. Ear' profetul Isaia în cap. 60 la vers 6 zice așa: »Cămilele lui Madiam și ale lui Efa, toți cei dela Șeba vor veni!« Aici earăși trei, poate regi. Se potrivește și vorba următoare a lui Isaia: »aur și tămâie vor aduce.« Prin urmare de aici s'a luat că sunt trei, și nu înțelepți, ci regi.

Mulți talmăcitori ai bibliei sunt de părere, că acești trei înțelepți n'au fost regi, ci astrologi (adecă vraci) Iudei, pentru-că numai Iudeii se puteau închina unui Rege al Iudeilor. Dar' evangelistul o spune că au venit de departe din răsărit, deci trebuia să fie străini.

Pe mormintele celor vechi ale creștinilor, în catacombe, acești trei înțelepți poartă în cap căciuli numite frigiene, ca să se arate că sunt orientali.

Cu numele lor e lucru mai greu. Lumea creștină s'a pomenit că-i numește așa, Melchior,

Gaspar și Baltasar, dar' cine li-a dat întâiu numele nu se știe anumit.

În cărțile sfinților părinți se pomenesc cu aceste nume. Va să zică, numele acestea s'au păstrat așa numai prin tradițiune.

Sfântul Beda, scriitor bisericesc, a fost cel dintâiu care s'a încercat să arete ce daruri a adus fiecare rege. Se înțelege, Beda n'a știut de nicăiri, ci a judecat numai cu mintea lui. El a zis așa: Melchior, ca cel mai bătrân, a adus lui Iisus aurul, ca unui rege, adevăc tributul, birul. Cel mijlociu: Gaspar i-a adus tămâia, ca unui Dumnezeu: ear' cel mai tinăr, Baltazar i-a adus smirna, ca unui om, pentru-că smirna însemnează moartea cea amară.

După tâlcul acesta a lui Beda s'au luat toți creștinii, și a rămas așa cum a zis el. De aceea pe păreții bisericilor și ale mormintelor, pictorii au zugrăvit pe Melchior bătrân, om alb la față pe Gaspar ca bărbat în floarea vârstei, negricios la față ca un indian, ear' pe Baltazar tinăr și ca harap.

Moaștele celor trei crai sunt și astăzi într'o mânăstire din Germania, în orașul Colonia. Așa spune tradiția germană, că apostolul Toma ar fi încreștinat pe acești trei regi în Persia, și că ei ar fi murit ca episcopi creștini, toți trei deodată într'o Vinere a Paștilor. Trupurile lor au ajuns din Persia în Constantinopol în biserica Sfintei Sofia, ear' de acolo în Milan în Italia. Ear' un împărat puternic al Germanilor, Frederic Barbă-roșie, când a bătut odată Milanul, a luat și moaștele celor trei regi și le-a dus în Colonia. Acolo se păstrează în niște scrine scumpe și pline de petri de mare preț. Sub fie-care moaște este scris numele cu rubine.

Astăzi sârbătoarea celor trei înțetepti — care cade la 6 Ianuarie, adevăc de-odată cu botezul lui Iisus și cu sârbătoarea nunții de la Cana — nu se mai serbează cu ceremonii multe și cu pompă mare ca într'alte vremuri. Mai ales prin țerile Papei sârbătoarea lor era una dintre cele mai mari ale anului.

La popoarele ortodoxe au rămas urme din sârbătoarea cea mare de altădată, în umblarea cu steaua, cu vicleimul și mai ales cu Irozii. Dar și aceste urme încep tot mai mult să se steargă. Chiar Irozii cari erau mai înainte așa de frumos sârbătoriți și cu cântece frumoase, astăzi sunt mai mult o parodie — s'au spus mai românește — o bătae de joc. Dar' așa se perd multe dintre lucrurile vechi, și nu suntem de vină noi, cât e de vină lumea: civilizația cea multă care întunecă tot ce e vechiu.

Amvonul.

Predici, pentru toate Duminecile de peste an,
de
Ioan Nicorescu.

Rolul unei reviste este, ca prin intensă și neobosită muncă să caute a împrăstia cât de multă lumină în cadrul programului său.

Ce putea fi și ce poate fi scopul și programul »Bisericeii și Școalei,« decât biserica și școala gr.-ort. română, susținerea și întărirea acestor sfinte și mântuitoare instituțiuni.

La apelul nostru către preoți și învățatori, ascultați am fost și dat-am privilegiiu ca în aceste coloane să se discute și să se desbată chestinii de interes și de importanță pentru biserică și școală, pentru preoți și învățatori.

Accentuat-am și spriginit-am tot ce e de folos sufletelor . . .

Datu-s'a privilegiiu în această revistă și ecelora, cari simțit-au dorul de a se validita, spre folosul obștei noastre, puțința de a o face aceasta.

Între cei-ce cu vrednicie și devotament au lucrat în mijlocul nostru, este părintele *Ioan Nicorescu*, fost preot în Jabăr, actual profesor de tipic și cant la Seminarul din Arad, care astrângându-și predicile lucrate cu sîrguință și pricepere, le dă astăzi publicului, într'un volum frumos de 476 pagine.

Indemânatic în purtarea cuvântului, pricepător în alegerea și aplicarea citatelor sublime ale sfintei Scripturi, talmăcitor cu pricepere a sfintelor învățături, părintele *Nicorescu* vorbește cu căldura inimii și încălzește cu puterea convingerei sale.

E binevenit acest volum, care poate servi de eminent îndreptar pentru tinerii preoți încă neobiceiuiți cu întocmirea predicelor, mai ales acum, în timpul nostru, când mai mult se cere, se impune, în mijlocul vrăjmașilor nenumărați ai bisericeii lui Cristos, se impune ca factor primordial pentru preoție, cultura amvonului, predicarea sfântului și curatului adevăr al credinței noastre creștine.

După-cum pentru toate Duminecile de peste an găsim predici în volumul părintelui *Nicorescu*, găsim în cuprinsul aceloră biciuirea tuturor pătimilor, păcatelor și fărădelegilor cari frământă omenirea.

Sectarii, fariseii, îngânații, sunt puși în contrast cu dreptii, credincioșii și smeriții. Prin frumoase și instructive exemple; din viața și istoria neamurilor, autorul luminează cărarea — care duce la eternul adevăr.

Publicarea »Amvonului« părintelui *Nicorescu*, ca rezultat al unei munci provocate în parte și la încurajarea »Bisericii și Școalei«, pe de altă parte ca lucrare de merit și de folos, o recomandăm cu toată căldura cetitorilor noștri.

Chestia cu pocăiții.

(Un pocăit »sfânt.«)

În viața noastră bisericească cea mai delicată chestie e tocmai a nenorociților de pocăiți, nazarineni, bapțiști sau cum să îi numesc.

Insuflețirea lor nu știe nici cunoaște deosebirea dintre unii și alții.

Pocăiții noștri sunt de compătimit și nu de condamnat, deoarece ce acțiunea lor nu provine din covingere, ci mai mult din resbunare sau altceva asemenea.

Că cine sunt pocăiții și cum țin ei la legea lor sunt necesitat a publica un cas concret ce s'a întâmplat în parochia mea în noaptea de 5/18 Decemvrie a. c.

Ca în toate comunele așa și în parochia mea s'au încuibat așa numiții pocăiți, cari își fac treburile după pofta inimilor.

Am scrutat că ce a putut fi cauza de și în parochia mea s'au ivit astfel de nefericiți, și că cine a adus pocăința mai întâiu. Am ajuns la rezultatul dorit, adică : să nu plătească preotului bir și spesele cultului, eară primus inter pares, adică acel care a adus pocăința a fost Ioan Hambaraș de naștere din comuna Cheșia și care când a venit ca și ginere în comuna Petigd a avut o avere nemișcătoare aproape la 5—6 mii floreni.

Ca un om cu carte și cu o avere așa frumoasă a început a dăscăli azi pe unul, mâne pe altul, că mai bună e legea ce a găsit-o el, adică »pocăința« și astfel s'au aflat câți-va slabi de suflet cari l-au ascultat fiind el predicatorul lor.

Vězând că cu pocăința nu poate merge așa departe, adică nu poate bea rachiu, nu poate încungiura să nu umble cu căruța în zile de Dumineci, a lăsat pocăința la o parte și s'a făcut

»nazarinean«, dar negăsindu-și aderenți ca să-1 urmeze cale de 1 oră până în comuna Cheșia, la adunarea ce se află acolo, de-oare-ce în comuna Cheșia sunt nazarineni, a devenit în conflict cu pocăiții din comuna Petigd i-a părăsit cu totul și astfel numai el singur alerga în toată duminica pe la adunarea lor din comuna Cheșia.

Umălând din lege în lege, Dumnezeu Cel atot-puternic așa i-a tocmnit, că averea 'și-a prăpădit-o cu totul și azi se află ca ziuăș la fabrică de zahăr din Mező-hegyes.

Aducând el legea pocăită în parochia mea, cel dintăiu aderent care l-a urmat a fost Teodor Ciorba (a gudiți) om în vrăstă de vre-o 55—60 ani.

Acesta a fost cel mai mare predicator care umbla tot în buzunar cu testamentul vechiu și cu cartea de cântări de George Șimonca, și numai cu cine se întâlnea le cetea din aceste 2 hârtii și însuflețirea lui cea mare ce o avea către pocăința o arăta pe utiță în timpul de vară; cetea oamenilor silindu-i să fie cu capetele goale când d-sa le cetea și esplica texturile din testamentul vechiu după al său plac.

Era bine vėzut între frații lui, fiind om cu stare materială bună și ce zicea el era sfânt, ba ce e mai mult, casa de adunare este întabulată pe numele lui.

Acum acel Teodor Cioarba (a gudiți) care a fost cel mai mare predicator și care are soție legiuită, în noaptea de 5/18 Decemvrie a. c. pe o fată fecioară cu numele Maria Fiteron, bene notandum fiind și dinsa pocăită adecă »soră« cu dinsel, a dus-o la locuința lui ca și de muere zicend că lui îi trebuie familie trăind cu ea în desfrânări; eară pe muerea sa cea legiuită a deschilinit-o de el, dându-i cele de lipsă pentru traiul vieții dela mână, cu toate că averea cea mai mare parte e a ei.

Ispitindu-l și unul și altul dintre frații lui pocăiți că ce cugetă făcendu-i de rușine înaintea lumii, le respunde pocnind în degete »îmi trebuie familie« și de voi mai mult nu mē țin.

Fiind acuma în preajma alegerilor de antistii comunale, el care a combătut beuturile spirituoase, în ziua de 15/28 Decemvrie l'am vėzut în starea cea mai depravată de bėut ce era, ba ce e mai mult umblă și dinsel în ruperea capului să fie ales și el de ceva între antistiile comunale.

Cazul acesta l'am auzit înainte de aceasta cu vre-o 5—6 sėptemăni dar nu 'i-am dat cre-

zământ până în momentul când cazul concret s'a întâmplat. deci, ca să vadă lumea că cine sunt pocăiții și cum își fac treburile după pofta inimilor, rog pe toți aceia cari mai țin la legea străbună care în atâtea sute de ani ne-a păstrat religiunea, limba și naționalitatea, să nu creadă acestor rătăciți dogmele profesate de eri deoarece sunt niște lupi răpitori învăliți în lână de oi.

P e t i g d , 16/29 Decemvrie 1902.

George Cherecheiu,
paroch ort.-rom.

Convocare.

Pe temeiul Înaltului ordin al Veneratului Consistor gr. or. român din Arad de datul 5/18 Decemvrie 1902 Nr. 6927/1902 și în conformitate cu §-ii 12 și 27 din Statute prin aceasta convoc adunarea generală extraordinară a Reuniunii învățătorilor dela școalele populare gr.-or. române confesionale din protopopiatele Timișoara, Belinț, Comlăușul-Mare și Lipova pe Joi în 16/29 Ianuarie 1903 la 10 ore înainte de amiază în biserica gr.-or. română din Timișoara-Fabric, unde în aceeași zi la orele 9 a. m. se va celebra și chemarea Duhului sfânt.

Obiectele adunării sunt:

1. Deschiderea adunării.
2. Designarea unui notar prin comisarul consistorial.
3. Constatarea prezenței membrilor în număr recerut pentru a aduce concluziuni valide.
4. Designarea a doi bărbați de încredere din partea adunării.
5. Restaurarea comitetului central pe un nou period de 3 ani.
6. Inchiderea adunării.

Arad, 28 Decemvrie v. 1902.

Vasilie Goldiș,
comisar consistorial.

CRONICA.

* „Asociațiunea națională aradană pentru cultura poporului român.“ — Secția meseriașilor, arangiază Producțiune Teatrală și Concert — cu joc în seara de anul nou 1/14 Ianuarie 1903, în Casa Națională din Arad, cu începutul la 8 ore precis, la care invită cu toată onoarea. Pentru comitetul arangiator: Nicolae Ștefu, învățător, Iosif Moldovan, învăț. dir. Ștefan Ștefu, pedagog, c. IV. dirigentul corului și al muzicii. Prețul de intrare: loc I. 2 cor.; II. 1.20; III 80 fl. Venitul curat e destinat pentru învățaceii meseriași lipsiți de mijloace.

Programa: I. „Noaptea de sfântul George,“ — vodevil în II. acte — de Teochar Alexi, — muzica: de Nicolae Ștefu. Persoanele: Dinu. primarul Dl. G. I. Trifan, Stan, fiul său Dl. I. Martin, Lelea Stana, o dascăliță văduvă d-șoara S. Boșneac, Florica, fiică-sa

d-na Iulia Ursu, Ifig, cărcimarul dl Mihaiu Ursu, Ruhela, soția-sa d-na Anuța Ponta, Neculă, țigan * * * Chiva, soția-sa D-șoara Ana Niga, Flăcăi, fete, săteni, sătene etc. (corul întreg). (Scena se petrece la un sat în preziua și noaptea de Stul George). II. „Eată ziua triumfală“ cor mixt de V. Humpel. III. „Cea din urmă noapte“ cor mixt de G. Musicescu. IV. „Mai am un singur dor“ de Eminescu; duet cântat de d-șoarele S. Boșneac și A. Niga. V. „Zis'a hadea“ cor mixt de Musicescu. VI. „Drapelul,“ cor mixt de A. Solăveanu.

* *Logodnă.* Dl *Cornel Lazar*, contabil în serviciul Consistorului din Arad, s'a logodit în ziua de 26 Dec. cu gentila domnișoară *Constanta Mihulin*, fiica preotului Augustin Mihulin din Boroșșebiş. Să fie în ceas bun!

* *Lucașfărușul,* revista literară a tinerimei noastre universitare din Budapesta, cu N-rul dela 1 Ian. a intrat în anul al doilea. Când urăm vieață lungă acestei reviste, credem că este de cuviință să amintim, că brava tinerime care a întemeiat-o își dă toate silințele pentru ridicarea nivelului ei, atât în ce privește cuprinsul cât și înfățișarea revistă.

Nr. 1 are următorul cuprins: Quo vadis, de Al. Ciura; De mult (versuri) de Octavian, Alexandru Papiu Ilariu și decorațiunile dela 1850; „Și earăși va să vie (versuri) de Goga; Educația etică, de Neli Cornea n. Misiu; La Crăciun, de Simin; Figura a treia cu Finale din Valsul „Superiori“, de I. Murășianu; Wilian Crookes (Pagini din „Hades“) de G. Todică; Crystantena, (versuri) de I. C. Popescu-Polyctet; Despre sexul frumos (conferință) Iustin Nestor; Descântece și lecuri (din comitatul Hunedoara) de Emil V. Dejan; Bibliografie, etc. — Ilustrațiuni: Nașterea Domnului; Christos, de Munkácsy.

„Lucașfărușul“ apare la 1 și 15 a fiecărei luni; prețul unui exemplar 40 bani; abonamentul: pe an 10 cor., pe 1/2 an 5 cor., pentru străinătate un an 15 cor. — Red. și Adm.: VI. Str. Vörösmarty 60 a.

* *Cărți noi primite la redacție:* *Istoria Școalelor centrale române gr.-or. din Brașov*, scrisă din incidentul jubileului de 50 ani al gimnasiului, de *Andrei Bêrsan*, profesor. Brașov, 1902, pp 606+79, — o valoroasă lucrare, care merită toată atențiunea și recunoștința Românilor, față de autor.

Idei pregătitoare în pedagogie, de Dr. Petru Șpan Sibiu 1902, p 157. Cuprinde un șir de studii pedagogice, cari pot fi cetite cu folos, mai ales de învățătorii nostri. Prețul e 3 cor.

Deprinderi păgubitoare, sfaturi și învățături, de Bănățeanul. Broșura a II-a din publicațiunile Asociațiunii pentru literatura română și cultura poporului român, despărțământul Lugoj. Prețul 30 bani.

Calendarul Românului, pe anul 903, anul XV, Caransebeș, ed. Tip. și Libr. diecesane. Cuprinde, pe lângă partea calendaristică și îndrumări de folos și o parte literară. Prețul 50 bani.

Ioan Creangă, opere complete, cu o prefață și un indice, de Il. Chendi și St. O. Iosif, editura Tip. „Minerva,“ București (Biblioteca scriitorilor români) Prețul 1 leu 50 bani. Această carte e cea mai prețioasă lucrare vrednică și potrivită de cetit pentru ori-ce cărturar român.

Raportul anual al societății academice române „Junimea“ în Cernăuți, anul XXIV.

Buchetul meu, poesii de *Iosif Ioan Ardelean*.

Avis!

Prin aceasta se aduce la cunoștința P. T. public spre știre și orientare, că Ven. Consistor diecesan din Arad, prin rezoluțiunea sa de sub Nr. 6558/1902 referitor la espedarea foaii oficiale diecesană »Biserica și Școala« a binevoit a dispune, ca începând dela 1 Ianuarie 1903 afară de numărul prim să se expedeze foaia numai:

- celor ce o vor cere și respective o vor abona chiar, deși nu ar achita momentan abonamentul;
- celor ce în anii din urmă au sollicitat abonamentul și
- celor ce Consistorul li-ar acorda din cas în cas gratuit.

Arad, din șed. cons., ținută la 22 Nov. (5 Dec.) 1902.

Redacțiunea.

In legătură cu Nr. 6558/1902 publicat în acest număr de redacțiunea foii „Biserica și Școala,” referitor la espedarea foii începând dela Nr. 2/1903, prin aceasta grăbim a ruga pe toți acei domni, corporațiuni și comune bisericesti cari doresc a fi abonați la această foaie, binevoiască a ne încunoștința despre aceasta, cel mult până în 10 l. c. căci la dincontră pe baza ordinațiunei de mai sus, suntem siliți a sista espedarea. Cei ce mai sunt în restanță cu abonament pe anul 1901 și 1902, binevoiască a-l transpune administrațiunei noastre în timpul cel mai scurt.

Arad, la 2 Ianuarie 1903.

Administrația tipografiei diecesane Arad,
Strada Révay Nr. 10.

AVIS!

Prin aceasta rugăm pe toți acei Domni cari au dela noi în comisie calendare pe anul 1903 să binevoiască a returna în timpul cel mai scurt esemplarele de prisos ca astfel să putem satisface încă în vreme comandelor ce am primit ulterior.

Administrația tipografiei diecesane.
Arad, strada Révay Nr. 10.

* **A apărut:** »Amvonul bisericii gr.-ort. române.« Tomul I. Predici: pentru toate Duminecile de peste an, care se estinde pe 30 coale de tipar octav mare.

Pe lângă aceea, că se presintă elegant, fiind tipărit cu litere nouă, mai are și fiecare predică câte un clișeu, icoană sfântă.

Predicele cuprind citațiuni și pilde bogate din Sf. Scriptură, Sf. Părinți, istoria clasică a anticității, precum și din istoria noastră națională.

Eșind opul mult mai voluminos decât cum s'a crezut, prețul lui se urcă la 3 coroane.

Pentru spedarea mai cu înlesnire a opului P. T. abonații sunt rugați a trimite prețul cărții adăugând și 20 fil pentru francare.

Opul se poate procura dela autorul: I. Niculescu, preot, prof. de rituale în Arad, str. Révay Nr. 10.

Concurse.

Pentru îndeplinirea definitivă a parochiei vacante Măneasa, se escrie concurs, cu termin de 30 de zile, dela prima publicare în foaia oficială „Biserica și Școala.”

Emolumentele sunt: 1). Usufructul alor 6½ jugh. pământ estravilan; 2) hirul parochial dela circa 70 de case, rescumpărat cu câte două coroane; 3) stolele nidatinate și 4) întregirea venitelor dela stat, cu suma de 1499 cor., pentru preoți cu 8 cl. gimnasiale.

Nefind casă parochială, în suma de întregire de mai sus, sunt cuprinse și 80 cor., stabilite de înaltul guvern, pentru cvartir.

Dările publice le va suporta cel ales.

Recurenții sunt poftiți, ca recursurile instruite cu documentele prescise, adresate comitetului parochial din Măneasa, să le substearnă în termenul indicat oficiului protopopesc din Buteni (N. Buttyn Arad m.), având a se presenta în sf. biserică de acolo, spre a-și arăta desteritatea în cele bisericesti.

Măneasa la 15/28 Decemvrie 1902.

Sinesie Ioja, m. p.
preș. comit. par.

Pavel Hardițiu, m. p.
not. comit. par.

În conțelegere cu: IOAN GEORGIA, m. p. protopop.

— — —

2—3

În conformitate cu înaltul decis Consistorul Nr. 6957 din 26 Noemvrie (9 Decemvrie) a. c., pentru îndeplinirea definitivă a parochiei vacante din comuna Bruznic, protopresbiteratul Lipovei, se escrie de nou concurs cu termin de 30 de zile dela prima publicare în foaia diecesană „Biserica și Școala.”

Emolumentele împreunate cu acest post de paroch sunt: 1. Una sesiune parochială de 30 jugere pământ, parte arător, parte fânaț; 2. Un intravilan de 1/2 jugere; 3. Un estravilan de 1/3 jugere; 4. Birul și stolele usuuate dela 190 numere de case; 5. Eventuala întregire dela stat, după evalueațiunea alegândului paroch.

Recurenții sunt avisați, ca recursurile lor, instruite cu documentele recerute-legale, pentru parochii de cl. III., și adresate comitetului par. din Bruznic, să le substearnă subscrisului protopresbiter Voicu Hamsea, în Lipova (Lippa), până la termenul susindicat; precum și să se prezenteze în vre-o Duminecă ori sârbătoare în sf. biserică din Bruznic, pentru a-și arăta desteritatea în cele rituale.

Bruznic, în 8/21 Decemvrie 1902.

Comitetul parochial.

În conțelegere cu mine: VOICU HAMSEA, protopop.

— — —

3—3